

SEPARACJA KOMENTARZ WZORY PISM

MARCIN BIAŁECKI

Wolters Kluwer

KOMENTARZE PROBLEMOWE LEX

SEPARACJA KOMENTARZ WZORY PISM

MARCIN BIAŁECKI

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Wolters Kluwer

Warszawa 2014

KOMENTARZE PROBLEMOWE LEX

Stan prawny na 1 września 2013 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Marzena Molatta

Opracowanie redakcyjne
Ewa Wiater

Łamanie
JustLuk Łukasz Drzewiecki, Justyna Szumieł, Krzysztof Drzewiecki

.....
Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2014

ISBN: 978-83-264-4512-5

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Mamie
– w podziękowaniu za bycie moim spiritus movens...

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	13
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny	17
Art. 935 ¹	18
Art. 940	22
Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy	31
Art. 61 ¹	31
Art. 61 ²	42
Art. 61 ³	45
Art. 61 ⁴	56
Art. 61 ⁵	63
Art. 61 ⁶	63
Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego ...	69
Art. 13	71
Art. 17	71
Art. 41	72
Art. 425	75
Art. 426	83
Art. 427	86

Art. 428.	87
Art. 429.	92
Art. 430.	93
Art. 431.	93
Art. 432.	94
Art. 433.	97
Art. 434.	98
Art. 434 ¹	98
Art. 435	98
Art. 436	100
Art. 437–438	119
Art. 439	119
Art. 440	122
Art. 441	123
Art. 442	125
Art. 443	126
Art. 444	127
Art. 445	129
Art. 445 ¹	132
Art. 445 ²	134
Art. 445 ³	134
Art. 446	136
Art. 567 ¹	136
Art. 567 ²	136
Art. 567 ³	137
Art. 567 ⁴	139
Art. 567 ⁵	141
Art. 730	142
Art. 730 ¹	142

Art. 731	143
Art. 741	143
Art. 753	143
Art. 755	143
Art. 756	144
Wzory	149
Bibliografia	201
Wykaz źródeł prawa	207

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.)
- p.a.s.c. – ustawa z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264 z późn. zm.)
- pr. tel. – ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 z późn. zm.)
- u.k.s.c. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.)
- u.o.s. – ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1282 z późn. zm.)

Czasopisma i inne publikatory

- ADR – ADR. Arbitraż i Mediacja
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego

Dz. U.	– Dziennik Ustaw
EJCL	– European Journal of Comparative Law
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
OSAB	– Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej i Izby Karnej
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
PiP	– Państwo i Prawo
PPC	– Polski Proces Cywilny
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegląd Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny

Inne

ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
RODK	– Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny
RPO	– Rzecznik Praw Obywatelskich
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
UE	– Unia Europejska

WPROWADZENIE

Celem niniejszego opracowania jest szczegółowa analiza instytucji separacji wprowadzonej do ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ustawą z dnia 21 maja 1999 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 52, poz. 532), która weszła w życie dnia 16 grudnia 1999 r.

Komentarz podzielony został na dwie części. Pierwsza część zawiera omówienie przepisów prawa materialnego i procesowego dotyczących separacji w ramach ustaw: kodeks cywilny¹, kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz kodeks postępowania cywilnego². Drugą część stanowią wzory pism procesowych z wyjaśnieniami. Prezentowane zagadnienia zostały przedstawione nie tylko w sposób teoretyczny, lecz także w nawiązaniu do rozwiązań praktycznych.

W pierwszej części komentarza obejmującej przepisy dotyczące separacji zawarte w ustawie – Kodeks cywilny analizie poddane zostały zagadnienia: skutków prawnych prawomocnie orzeczonej separacji na gruncie prawa spadkowego, wyłączenia małżonka pozostającego w orzeczonej przez sąd separacji od dziedziczenia ustawowego po współmałżonku oraz wyłączenia małżonka od dziedziczenia na mocy orzeczenia sądu w drodze powództwa wytoczonego przez spadkobierców ustawowych powołanych do dziedziczenia w zbiegu z małżonkiem. Omówione zostały także projektowane przepisy w ramach ustawy o związkach

¹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.).

partnerskich, a także kwestie uprawnienia małżonka spadkodawcy pozostającego w separacji z art. 923 § 1 k.c., uprawnienia do zachowku na podstawie art. 991 k.c. oraz ustanie prawa do dziedziczenia z testamentu sporządzonego przed orzeczeniem separacji, jak również z zapisu ustanowionego w takim testamencie.

Pierwsza część komentarza obejmująca przepisy zawarte w ustawie – Kodeks rodzinny i opiekuńczy poświęcona jest następującym zagadnieniom: instytucja separacji, przesłanki pozytywne i negatywne jej orzeczenia, wina w rozkładzie pożycia, kolizja żądań małżonków, odpowiednie stosowanie przepisów o rozwodzie, związanie sądu rozwodowego orzeczeniem o winie zawartym w prawomocnym wyroku separacyjnym, władza rodzicielska, kontakty z małoletnim dzieckiem stron i kwestia orzekania o nich w wyroku separacyjnym (porozumienie w przedmiocie władzy rodzicielskiej), alimenty, podział majątku, skutki orzeczenia separacji (m.in. powstanie między małżonkami rozdzielności majątkowej, wyłączenie możliwości nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi), skutki orzeczenia separacji między małżonkami w sferze postępowania egzekucyjnego, zniesienie separacji i skutki.

W ramach pierwszej części komentarza obejmującej przepisy dotyczące separacji zawarte w ustawie – Kodeks postępowania cywilnego omówione zostały następujące zagadnienia: tryby postępowania w przedmiocie orzeczenia separacji (postępowanie procesowe i nieprocesowe), zniesienie separacji, postępowanie zabezpieczające w sprawach o separację, mediacja rodzinna, egzekucja kontaktów z dzieckiem (instytucja *astreinte*), właściwość rzeczowa i miejscowa sądu, skład sądu, postępowanie dowodowe, w tym zagadnienie dowodów zebranych przez strony w sposób nielegalny oraz dokumentów elektronicznych (pliki zgromadzone na twardych dyskach komputerów i serwerach internetowych, zapisy poczty elektronicznej, dane z telefonów komórkowych, dyktafonów, systemów typu *back-up*), ograniczenie postępowania dowodowego, opłaty sądowe, legitymacja czynna i bierna, udział prokuratora i RPO, interwencja uboczna w sprawach o separację, dopuszczalność wytoczenia powództwa o separację przez przedstawiciela ustawowego ubezwłasnowolnionego małżonka, wyrok zaoczny w sprawach o separację, skuteczność prawomocnych wyroków separacyjnych, wyroków zaocznych oraz postanowień

orzekających separację na zgodny wniosek małżonków w postępowaniu nieprocesowym w części kształtującej stan cywilny, zasada integralności wyroku rozwodowego w kontekście spraw o separację. W związku z coraz częściej spotykanymi postępowaniami w sprawach o separację i rozwód z elementem transgranicznym (*cross-border*) niezbędne jest badanie z urzędu przez sąd państwa członkowskiego UE swej jurysdykcji krajowej na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2003, s. 1). W związku z powyższym komentarz uwzględnia kwestie jurysdykcji krajowej. Wiele kontrowersji w doktrynie budzi zagadnienie ograniczenia zasady równowagi stron w procesie oraz równości obywateli wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP³) przez regulację art. 428 § 2 k.p.c., co przejawia się nieprzyznaniem pozwanemu prawa do zgłoszenia wniosku o podjęcie zawieszonoego postępowania. W celu wyjaśnienia tych rozbieżności przedstawione zostały postulaty *de lege ferenda* i *de lege lata*.

Druga część komentarza zawiera przykładowe wzory pism wykorzystywane w postępowaniu procesowym i nieprocesowym, m.in. pozew o separację bez orzekania o winie, pozew o separację z wyłącznej winy współmałżonka, wnioski o udzielenie zabezpieczenia, wnioski o podział majątku wspólnego, wnioski o separację na zgodne żądanie małżonków, wniosek o zniesienie separacji oraz porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po orzeczeniu separacji.

Za okazaną pomoc w trakcie pracy nad komentarzem i umożliwienie analizy akt separacyjnych Autor chciałby podziękować Panu Prezesowi Sądu Okręgowego w Łodzi – Sędziemu Sławomirowi Wlazło, Pani Sędzi Krystynie Sowińskiej – Przewodniczącej XII Wydziału Cywilnego – Rodzinnego Sądu Okręgowego w Łodzi oraz Pracownikom XII Wydziału Cywilnego – Rodzinnego Sądu Okręgowego w Łodzi.

³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Ustawa

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny⁴

(Dz. U. Nr 16, poz. 93; zm.: Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252; z 1976 r. Nr 19, poz. 122; z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210; z 1984 r. Nr 45, poz. 242; z 1985 r. Nr 22, poz. 99; z 1989 r. Nr 3, poz. 11, Nr 33, poz. 175; z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321, Nr 79, poz. 464; z 1991 r. Nr 107, poz. 464, Nr 115, poz. 496; z 1993 r. Nr 17, poz. 78; z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388, Nr 105, poz. 509; z 1995 r. Nr 83, poz. 417, Nr 141, poz. 692; z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703; z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751; z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 758; z 1999 r. Nr 52, poz. 532; z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983, Nr 114, poz. 1191; z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450, Nr 145, poz. 1638; z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1176; z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592, Nr 124, poz. 1151; z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804, Nr 281, poz. 2783; z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316, Nr 172, poz. 1438; z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 164, poz. 1166;

⁴ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. WE L 178 z 17.07.2000, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 25, s. 399).

z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557, Nr 181, poz. 1287; z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431, Nr 228, poz. 1506; z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662, Nr 131, poz. 1075; z 2010 r. Nr 40, poz. 222, Nr 155, poz. 1037; z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 85, poz. 458, Nr 230, poz. 1370)

Art. 935¹. Przepisów o powołaniu do dziedziczenia z ustawy nie stosuje się do małżonka spadkodawcy pozostającego w separacji.

Komentowany przepis dodany został ustawą z dnia 21 maja 1999 r. o zmianie ustaw Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 16 grudnia 1999 r. Rządowy projekt wprowadzonych zmian zakładał regulację polegającą na wyłączeniu małżonka pozostającego w orzeczonej przez sąd separacji od dziedziczenia ustawowego po współmałżonku. Autorzy projektu zwrócili uwagę, że skutek taki wprawdzie wynikał z ówczesnego projektu art. 61⁴ § 1 k.r.o., ale w celu uniknięcia wątpliwości celowe stało się zamieszczenie stosownego zastrzeżenia w przepisach kodeksu cywilnego. Ostatecznie ustawodawca zdecydował się na brzmienie aktualnie obowiązujące, argumentując, że skutek ten tłumaczy się podobieństwem sytuacji małżonków rozwiedzionych i pozostających w separacji ze względu na brak obowiązku wspólnego pożycia⁵.

W konsekwencji zatem – jak trafnie zauważa J. Kremis – skutkiem prawnym prawomocnie orzeczonej separacji na gruncie prawa spadkowego jest wyłączenie stosowania przepisów o powołaniu do dziedziczenia z ustawy w stosunku do małżonka spadkodawcy pozostającego w separacji⁶. Na tym etapie należy zaznaczyć, że nie ma znaczenia, czy separacja

⁵ Z. Krzemiński, *Separacja. Praktyczny komentarz. Orzecznictwo. Piśmiennictwo. Wzory pism*, Warszawa 2006, s. 70.

⁶ J. Kremis (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, Warszawa 2006, s. 1442–1443. Por. także J. Panowicz-Lipska (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 11, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, red. T. Smyczyński, Warszawa 2009, s. 864.

będzie orzeczona w postępowaniu procesowym, czy też w postępowaniu nieprocesowym. Istotne, aby orzeczenie w przedmiocie separacji małżonków (wyrok bądź postanowienie) było prawomocne w dacie śmierci współmałżonka (czyli w chwili otwarcia spadku). Wówczas dojdzie do ziszczenia się skutku, o którym mowa w komentowanym przepisie.

Omawiany przepis znajdzie także zastosowanie w przypadku uprawnień przewidzianych w art. 991 oraz w art. 939 k.c. Małżonek spadkodawcy pozostającego w separacji nie będzie zatem uprawniony do zachowku ani do udziału naddziałowego, obejmującego przedmioty urządzenia domowego⁷. Według J. Ignaczewskiego⁸ małżonek pozostający w separacji ulega wyłączeniu z kręgu osób, które mogą pełnić rolę świadka przy sporządzeniu testamentu (art. 957 § 1 k.c.). Zdaniem J. Kremisa, niezdolność pełnienia roli świadka testamentowego przez małżonka osoby, dla której przewidziano korzyść w testamencie, wiąże się z formalnym istnieniem małżeństwa w chwili sporządzania testamentu i ustaje ona po prawomocnym orzeczeniu rozwodu lub separacji⁹. Według mnie, o ile prawomocne orzeczenie rozwodu powoduje skutek w postaci ustania małżeństwa, o tyle w przypadku orzeczenia separacji małżeństwo formalnie nadal istnieje i z tych względów podzielić należy stanowisko wyrażone przez J. Ignaczewskiego, zgodnie z którym małżonek pozostający w separacji jest wyłączony z kręgu osób, które mogą pełnić rolę świadka w trybie art. 957 § 1 k.c. Projekt przepisów wprowadzających ustawę o związkach partnerskich zakłada analogiczne rozwiązanie w przypadku partnera w rozumieniu przepisów ustawy o związkach partnerskich¹⁰.

Według E. Skowrońskiej-Bocian¹¹ małżonkowi spadkodawcy pozostającemu w separacji nie będą przysługiwały także uprawnienia z art. 923 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem małżonek i inne osoby bliskie spadkodawcy, które mieszkały z nim do dnia jego śmierci, są uprawnieni do korzystania w ciągu 3 miesięcy od otwarcia spadku z mieszka-

⁷ J. Ignaczewski (w:) *Rozwód i separacja*, red. J. Ignaczewski, Warszawa 2010, s. 156.

⁸ Tamże. Por. także E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki*, Warszawa 2006, s. 60.

⁹ J. Kremis (w:) *Kodeks...*, red. E. Gniewek, s. 1482.

¹⁰ Druk sejmowy nr 553 Sejmu RP VII kadencji, por. art. 7 pkt 17 projektu ustawy.

¹¹ E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz...*, s. 60.

nia i urządzenia domowego w zakresie dotychczasowym. Rozrządzenie spadkodawcy wyłączające lub ograniczające to uprawnienie jest nieważne. Odmienne stanowisko wyraziła A. Sylwestrzak¹², stając na, moim zdaniem, trafnym stanowisku, że małżonków pozostających w separacji łączą jednak silniejsze więzi niż małżonków rozwiedzionych. Autorka uzasadnia to m.in. rozciągnięciem na okres separacji obowiązku alimentacji i pomocy, dopuszczając tym samym kwalifikowanie małżonka pozostającego w separacji w konkretnym wypadku, jako innej osoby bliskiej spadkodawcy. Praktyka potwierdza, że mimo orzeczenia separacji małżonkowie nadal zamieszkują wspólnie, korzystając z mieszkania.

Dodanie komentowanego przepisu art. 935¹ do kodeksu cywilnego wywołało w piśmiennictwie wiele wątpliwości i nie spotkało się z powszechną aprobatą doktryny, głównie ze względu na zasadę zawinienia w rozkładzie pożycia. W konsekwencji pojawiło się wiele stanowisk będących próbą wykładni przepisu art. 935¹ k.c. oraz postulatów *de lege ferenda*. Jedna z autorek, E. Michniewicz-Broda, zaproponowała pozostawienie małżonka pozostającego w separacji w kręgu osób dziedziczących z ustawy przy jednoczesnym wyłączeniu go spośród spadkobierców uprawnionych do zachowku¹³. Moim zdaniem postulat większego zróżnicowania skutków separacji przez uzależnienie ich od winy w celu ochrony małżonka niewinnego jest całkowicie nieuzasadniony¹⁴. Postulaty *de lege ferenda*, aby odsunięty od dziedziczenia ustawowego był tylko ten małżonek, z którego wyłącznej winy została orzeczona separacja, w praktyce spowodowałoby przedłużenie postępowania o separację w związku prowadzeniem postępowania dowodowego na okoliczność zawinienia rozkładu pożycia. Przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dają bowiem możliwość orzeczenia separacji na zgodny wniosek małżonków, bez konieczności orzekania o winie rozkładu pożycia i z tego punktu widzenia pojawiłaby się konieczność nowelizacji przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz kodeksu postępowania cywilnego w części dotyczącej postępowania nieprocesowego. Skoro zatem ustawodawca wprowadził regulację art. 940 § 1 k.c., gdzie bada-

¹² A. Sylwestrzak, *Skutki prawne separacji małżonków*, Warszawa 2007, s. 249.

¹³ E. Michniewicz-Broda, *Majątkowe...*, s. 89.

¹⁴ Odmienne por. A. Sylwestrzak, *Skutki...*, s. 248.

Marcin Bialecki – doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz wykładowca Akademii Prawa Europejskiego w Trewirze (ERA); stypendysta Uniwersytetu w Strasburgu z zakresu prawa porównawczego oraz Uniwersytetu Justusa Liebiga w Gießen; odbył staż w biurze Rady Adwokatów i Stowarzyszeń Prawniczych Europy w Brukseli (CCBE); adwokat; zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi; mediator; tutor; autor publikacji z zakresu postępowania cywilnego oraz mediacji.

- W komentarzu przeprowadzono szczegółową analizę instytucji separacji obowiązującej w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym od 16 grudnia 1999 r.
- Opracowanie podzielone zostało na dwie części. Pierwsza zawiera omówienie przepisów prawa materialnego i procesowego dotyczących separacji w ramach ustaw: Kodeks cywilny, Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz Kodeks postępowania cywilnego. Autor przedstawia przesłanki oraz skutki orzeczenia separacji, a także jej zniesienia. Przybliży również zagadnienia związane z postępowaniem w sprawie o separację.
- Drugą część opracowania stanowią wzory pism procesowych z zakresu separacji wraz z objaśnieniami.
- Komentarz przeznaczony jest dla sędziów, adwokatów, radców prawnych, aplikantów prawnych oraz mediatorów rodzinnych. Ze względu na przystępne przedstawienie zagadnienia może być również przydatny małżonkom będącym stronami w sprawie o separację.

Cena 119 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl